

Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet

Ert dnr: Ju2025/01317

Remissyttrande över betänkandet En straffreform (SOU 2025:66)

Förvaltningsrätten anser att utredningens förslag sammantaget riskerar att leda till en stor ökning av måltillströmningen och därmed stora kostnadsökningar för de allmänna förvaltningsdomstolarna. Förvaltningsrätten har i den bedömningen beaktat följande.

Flera av utredningens förslag innebär kraftiga straffskärpningar och enligt utredningens grova uppskattning beräknas förslaget innebära en stor ökning av antalet utdömda fängelseår per år. Flera av de olika typer av beslut som fattas av Kriminalvården inom ramen för verkställigheten av en påföljd kan redan idag överklagas till de allmänna förvaltningsdomstolarna (t.ex. beslut om varning, besökstillstånd eller telefontillstånd). Den uppskattade ökningen av antalet utdömda fängelseår per år kommer därmed sannolikt att leda till att Kriminalvården fattar fler beslut som kan överklagas, vilket i sin tur riskerar att leda till en stor ökning av mål hos de allmänna förvaltningsdomstolarna. Utredningen föreslår vidare att fler beslut än idag ska fattas av Kriminalvården i stället för av allmän domstol. Kriminalvården ska t.ex. enligt den nya lagen om villkorligt fängelse kunna besluta att utdömd samhällstjänst ska ersättas med övervakning, besluta om helghemarrest och andra inskränkningar i rörelsefriheten för den som har dömts till övervakning samt besluta om särskilda föreskrifter. Eftersom utredningen föreslår att dessa beslut får överklagas till allmän förvaltningsdomstol så riskerar även detta att medföra en stor ökning av mål till de allmänna förvaltningsdomstolarna.

Förvaltningsrätten har förståelse för att det anses viktigt att instansordningen för överklaganden av Kriminalvårdens beslut görs så enhetlig som möjligt. Förvaltningsrätten anser dock att flera av de beslut som Kriminalvården kommer att kunna fatta enligt den nya lagen om villkorligt fängelse rör frågor som är delvis artfrämmande för de allmänna förvaltningsdomstolarna då de har en nära koppling till påföljdssystemet. För att de allmänna förvaltningsdomstolarna ska

kunna göra en rättssäker och effektiv överprövning av dessa beslut kommer det därför att krävas tid och utbildningsinsatser. Även detta kommer alltså att leda till en kostnadsökning för de allmänna förvaltningsdomstolarna.

Förvaltningsrätten anser mot denna bakgrund att det är anmärkningsvärt att det helt saknas en konsekvensanalys för de allmänna förvaltningsdomstolarna i utredningen.

Förvaltningsrätten har, utifrån de aspekter som domstolen har att beakta, i övrigt inga synpunkter på betänkandet.

Detta yttrande har beslutats av lagmannen Anna Maria Åslund Nilsson efter föredragning av rådmannen Kristina Jaros Åberg och förvaltningsrättsfiskalen Hanna Jacobsson.

Anna Maria Åslund Nilsson